

L I S A

KOKKUVÕTE KOHTUNIKE KÄITUMIST, EETIKAT JA VASTUTUST PUUDUTAVALE KÜSIMUSTIKULE SAADETUD VASTUSTEST

Missugused on kohtunikule siduvad kohustused?

	allikas	kuupäev	seoses seadusega	seoses ametiga	isiklikud
ANDORRA	Kvalifitseeritud õigusemõistmise seadus	1933		Ametisaladust hoida	Kohustus reserveeritult käituda
ASERBAIDŽAAN			Seaduskuulekus	Ausus, objektiivsus, äraostmatus	
BELGIA	Kohtunikukoodeks	1967 1999. a. seadusega pidi süsteemi reformitama, ent selle rakendusmäärust ei antud ja praegu püüab parlament seda seadust tühistada	Kohustus õigust mõista, sellest keeldumine karistatav	Põhiseadusest tulenev kohustus otsused motiveerida ja lahendada asjad määratud aja jooksul	
EESTI	Kohtuniku staatuse seadus	Uue seaduse vastuvõttu arutati 2002			
HOLLAND	Kohtute korraldamise seaduse § 29	1827	Kohtunik on lojaalne Kuningale, kaitseb ja järgib Põhiseadust	Täidab oma kohustusi erapooletult, ausalt ja kohusetundlikult	
IIRIMAA	Põhiseaduses ettenähtud vanne	1937	Järgima Põhiseadust ja seadust	Täitma kohtunikuülesandeid ustavalt ja parimate võimete kohaselt, ilma kedagi kartmata või eelistamata	
ISLAND	Põhiseadus ja Kohtunike Euroopa akt	1998		Peab oma ametiülesandeid täitma täiesti sõltumatult, allumata kellegi võimule ja tegema seda mõistliku aja jooksul	Peab säilitama õiguslaste teadmiste kõrge taseme ja olema ettevaatlik kohtunikuametist väljapoole jäävate tegevustega
ITAALIA	Kohtunike distsiplinaarseadus	1946			
JAAPAN	Põhiseadus, Kohtute korraldamise seadus	Mõlemad 1947	Põhiseaduse ja seaduse järgimine	Sõltumatus oma süüme teostamisel, erapooletus ja õiglus	Nõue pühenduda oma kohustuste täitmisele ja hoida saladust, peab

					hoiduma käitumisest, mis võiks ausameelsusele varju heita
KÜPROS	Kohtute seadus	Vanne olla lojaalne Vabariigile ja Põhiseadusele	Kohtunikuvanne täita oma ametikohustusi favoritismita, laskmata end mõjutada ei teistel ega oma kirgedel		
LEEDU	Kohtute seadus	2002	Järgida Põhiseadust ja seadust	Toimida kooskõlas kohtunikeeetika nõudmistega, olla erapooletu, lahendada asju mõistliku aja jooksul, vajadusel ennast taandada, teatama, kui tema pereliikmed on kutsutud kohtusse, milles ta töötab	
LIECHTEN-STEIN	Põhiseadus ja Kohtute korraldamise seadus	1921 ja 1922, hetkel töötatakse Kohtunike seaduse kallal	Üldised riigiametnike kohustused, 1938. a Riigiteenistujate seadus		
LUKSEMBURG	Kohtuniku kohustusi ei defineeri ükski seadus				
MALTA	Esiteks Põhiseaduses ettenähtud truudusevanne Presidendi ees, teiseks vanne, mille sätestab Kohtukorralduse ja –menetluse seadustik		Mõista õigust kooskõlas seaduse ja Malta tavade ja Jumala ja Malta Vabariigi auks	Toimida ausalt ja õiglaselt, tohib pooltega suhelda ja neile nõu anda üksnes avalikult või kohtus või Presidendi loal, peab oma otsused motiveerima ja selgitama viivituste põhjuseid	
MOLDOVA	Kohtuniku staatuse seadus		Seaduse nõuete range järgimine õigusemõistmise huvides; individuaalsete vabaduste kaitsja	Kaitsta kodanike au ja väarikust, kohtunikukonna kõrget kultuuri, olla erapooletu ja inimlik, mitte diskrediteerida õigusemõistmist, mitte kahjustada kohtunikukonna au ja väarikust ja tekitada kahtlusi kohtunike objektiivsuse suhtes	
NORRA	Põhiseadus, Põhiseadusele ja Kuningale kuuletumise ja lojaalsuse vanne, Kohtute seadus			Peab kirjalikult töötama, et täidab oma ametikohustusi kohusetundlikult	
POOLA	Põhiseadus, seadused, menetlusseadustikud ja –normid; vanne Presidendile, kohtute kodukorrad	1984., 1995. ja 1997. aasta seadused, parandatud ja täiendatud 2001	Lojaalsus oma rahvale, seaduste kaitsja	Suurima täpsusega täita oma tööga seotud kohustusi, õigust mõistes pidada kinni vandest, olla lojaalne, erapooletu, väarikas ja aus, hoida nõupidamiste saladust	Kohustus deklareerida oma vara, vältida huvide konflikte
PORTUGAL	Kohtunike staatuse seadus			Samad kohustused, mis teistel avalikel teenistujatel, kohustus olla reserveeritud, peab kandma talaari	Peab elama seal, kus töötab; madalama astme kohtunikud tohivad elukohast lahkuda vaid nädalavahetustel ja pühade ajal; teiste

					astmete kohtunikud ei tohi olla eemal rohkem kui kolm järjestikust päeva ja mitte rohkem kui 10 päeva aastas, sellest tuleb teatada Kohtunikuteenistuse nõukogule; poliitiline tegevus keelatud
PRANTSUSMAA			Kohtunik peab õigust mõistma ka siis, kui seadus midagi ei ütle, keeldumine karistatav	Mitte rikkuda nõupidamiste saladust, kohustus olla reserveeritud, ei tohi streikida	Hoiduda poliitilistest vaidlustest ja Vabariigi võimude vastu vaenulikkuse ülesnäitamisest
ROOTSI	Põhiseadus, menetlus-seadustikud (vanne) ja Avaliku teenistuse seadus		Peab järgmina seadust, ei tohi sellega manipuleerida	Kohtunik on aus ja õiglane; erapooletu; mõistab õigust oma parimate võimete kohaselt ja südametunnistuse järgi, ei lasku korrupsiooni, ei võta vastu isiklikke, perekondlikke ega sõbrateeneid, ei tohi süütu süüdi mõista ja vastupidi, peab hoidma nõupidamiste saladust	
RUMEENIA	Põhiseaduse § 24, Kohtute korraldamise 91/92 seaduse §-d 82-87	1991, 1992	Lojaalsusvanne Põhiseadusele ja seadustele	Ei tohi teha midagi, mis võiks ametiväärikut kahjustada	Ei tohi teha midagi, mis võiks isiklikku väärikust kahjustada
SAKSAMAA	Saksa kohtunike seadus			Põhimõte, et oma vaateid peab väljendama mõõdukalt, tuleb hoida nõupidamiste saladust, mitte kahjustada usaldust kohtusüsteemi vastu oma tööd tehes	... ja väljaspool ametikohustuste täitmist
SLOVAKKIA	Kohtunike ja kohtukaasistujate seadus	2000		Erapooletus, mõistlik aeg, lojaalsus ametikohustuste täitmisel, ei tohi teha midagi, mis kahjustaks kohtusüsteemi väärikust ja usaldusväärsust, peab keelduma kingitustest, ei tohi lasta end mõjutada oma suhetest, kaasaarvatud meediast	Peab olema vähemalt 30, kõrgema juriidilise haridusega; olema võimeline kohtunikuna töötama, eeskätt tervise ja ausameelsuse aspektist vaadatuna; peab elama alaliselt Slovakkias ja olema läbinud valikuprotseduuri
SLOVEENIA	Kohtuniku-teenistuse seadus	1994, 1996 ja 1998		Tööelus käituma selliselt, et see ei seaks kahtluse alla tema erapooletust ega sõltumatust ega kohtusüsteemi mainet	Oma isiklikke vabadusi ja õigusi teostades peab kohtunik alati arvestama oma kohustusega kaitsta õigusemõistmise sõltumatust ja erapooletust, ta ei tohi õigusemõistmise autoriteeti kahjustada
SOOME	Põhiseadus, Menetlus-seadustik, Riigiteenistujate seadus		Järgida seadust	Erapooletus, tõhusus, mõistlik aeg, nõupidamiste saladus	Käitumine kooskõlas ametiga

ŠVEITS					
TŠEHHI VABARIIK	Uus Kohtute ja kohtunike seadus	Jõustus 1. 04. 2002	Peab tõlgendama seadust oma parimate võimete kohaselt, vastavalt oma teadmistele ja veendumustele	Erapooletus, mõistlik aeg, lojaalsus kohustuste täitmisel, ei tohi teha midagi, mis ohustaks kohtusüsteemi väärikut ja usaldust, mida see peaks tekitama	Puudub õigus streikida, osaleda avalikel demonstratsioonidel, mis võiksid tema tegevust kahjustada, ei tohi kuuluda erakonda
TÜRGI	Põhiseadus, Kohtunike ja prokuröride seadus	Mõlemad 1982	Lojaalsus Põhiseaduse, seaduste ja seadusega kooskõlas olevate isiklike veendumuste suhtes	Kaitsta oma sõltumatust, kuigi halduskohustusi täites võivad olla seotud ministeeriumiga	Ainult seaduses ettenähtud muud ametilikud kohustused
UKRAINA	Kohtunike staatuse seadus		Lojaalsus seaduse ja Põhiseaduse suhtes, objektiivsus, peab talle lahendada antud asjadega tegelema põhjalikult ja kohusetundlikult	Peab alluma distsipliinile ja kohtu töökorraldusele; ametisaladus	
ÜHEND- KUNINGRIIK	tavaõigus		Vanne olla seadust järgides lojaalne ja truu kuningavõimule	Kohaldada seadust sõltumatult ja erapooletult	

Kas on olemas kohtunike käitumiskoodeks?

	koostas	võttis vastu	kuupäev	kohustused	sanktsioonid
ANDORRA	Ei ole				
ASERBAIDŽAAN	Jah; Koostasid ja võtsid vastu kõik kohtunikud ja kohtunike nõukogu			Samad, mis seaduste sätetes	distsiplinaarmenetlus
BELGIA	Ei ole				
EESTI	Jah, Eesti Kohtunike Ühing	Kohtunike seadusega delegeeris parlament selleks õiguse, vastu võetud kohtunike üldkogul	1994	35 põhieeglit ametialaseks käitumiseks (töötada südametunnistusega ja hoolega, ametialased suhted, sõltumatus ja erapooletus) ja isikuvabaduste piirangud (kohtuvälises tegevuses, erasuhetes)	Sanktsioone ei ole, võib olla abiks distsiiplinaarmenetluses, aidates heita valgust Kohtute seaduse sätetele
HOLLAND	Ei ole				
IIRIMAA	Ei ole, ent 1999.aasta raportis kohtunike eetika ja ametialase käitumise kohta soovitati, et eetika- ja ametialase käitumise komisjon koostaks koodeksi, mida saaks anda uutele kohtunikele, kui need ametisse astuvad. Seda komisjoni ei				

	ole veel olemas. Seadust parasjagu reformitakse.				
ISLAND	Ei ole, on mõned kirjutamata reeglid				
ITAALIA	Jah, Itaalia Kohtunike Ühing	Riiklik kohtunike ühing valitsuse ja seadusandja volituste alusel	1994	Väärikus ja korrektsus eraelus, kohusetunne, omakasupüüdmatu kohtnikuülesannete täitmine, sõltumatus, erapooletus, tähelepanelik kodanikega suhtlemine, ametialane süüme, pidev enesetäiendus, administratsiooni ressursside kasutamise protseduurid, ametisaladus, distsipliin suhetes meediaga, ei mingit kaitset poliitiliste või finantsshuide konflikt korral, kanda hoolt erapooletuse eest, suhted kolleegidega ja kohtupersonaliga	Eeskätt eneseregulatsiooni vahend. Sanktsioone saab võtta, kui tegemist on rikkumisega, mille sätestavad distsiplinaarsätted või seadus.
JAAPAN	Jah, ettekirjutused teatud seadustes, eraldiseisvat käitumiskodeksit ei ole				
KÜPROS	Ei ole; on olemas värbamise standardid tagamaks, et tulevane kohtunik oleks kõrgete kõbeliste omadustega, mida tema advokaadipraktikas täheldati				
LEEDU	Jah, Leedu Kohtunike Ühing	Kohtunike üldkogu	1998	Sõltumatus, kohtuniku käitumine ja kohustused, väljaspool kohtunikutööd, jne.	Ei ole, ent omab autoriteeti distsiplinaarmentluses
LIECHTENSTEIN	Ei ole				
LUKSEMBURG	Ei ole, asja uurinud komisjon leidis, et eelistatavam on jääda üldiste kirjutamata reeglite juurde				
MALTA	Jah, kohtunike koostatud	Kõik kohtunikud (ühe erandiga) esitasid selle Kohtute haldamise komitee presidendile, kes selle üksikute parandustega vastu võttis	2000	28 sätet, mis väljendavad, et on kokku lepitud heas tavas, kinnitavad väärtusi, milledele kohtunikud vannet andes end pühendasid, kohtute kuvandit nende silmis, kelle üle kohut mõistetakse; vajadusel rakendatakse kohtunike suhtes tõhusaid sanktsioone	Sanktsioonid on ära toodud koodeksi lisas
MOLDOVA	Jah, kõrgem kohtunõukogu	Kohtunike üldkogu	2000	Konfidentsiaalsus, korrektsus, täpsus, vaoshoitus, peab olema kaine, viisakas, ametlik, rahulik, tolerantne, peab kuulama, peab sanktsioneerima neid, kes näitavad üles lugupidamatust kohtu vastu, ei tohi asja arutada pooltega muidu kui menetluse ajal, austama inimõigusi, ei tohi diskrimineerida	Jah, distsiplinaarset laadi
NORRA	Ei ole, vaatamata sellele, et 1999.a Norra kohtukomisjon selle esitas, praegu parlamendis				
POOLA	Ei ole, kuid Riiklikule Kohtunike Nõukogule anti volitused see				

	koostada ja alates 2001. a juulist on kogutud kohtunikeetikaga seonduvaid põhimõtteid				
PORTUGAL	Ei ole				
PRANTSUSMAA	Ei ole				
ROOTSI	Ei ole konkreetset koodeksit, kuid on olemas ajalooline mudel, mis kohtunike käitumist inspireerib – Üldine seaduste koodeks (1734), milles sisalduv vana koodeks ei ole kohtunikele siduv	Olaus Petri 16. sajandil; Kohtunike Ühing töötab koodeksi eelnõu kallal, mis arvuka kriitika tõttu ei ole veel valmis saanud	1540		Seadus lubab ombudsmanil ja õiguskantsleril kohtunikku tema käitumise eest avalikult kritiseerida
RUMEENIA	Ei ole, küll aga on Kohtute korraldamise seaduses mõned üldreeglid	Rumeenia parlament	1992	Kohtunik hoidub tegevusest ja tegudest, mis võiksid kahjustada tema väärikust kohtunikuna ja ühiskonnas. Tal on keelatud olla seotud erakondadega ja osaleda poliitilise loomuga avalikes ettevõtmistes. Kohtunikuamet on ühitamatu mistahes muu avaliku või eraviisilise ametiga, väljaarvatud akadeemiline kutsealane tegevus. Kohtunik ei tohi tegelda äritegevusega, osaleda äritegevuse juhtimises, tsiviilettevõtete ega autonoomsete firmade juhtkonna töös ei kaudselt ega vahendajate kaudu. Nad ei tohi nimetatud ega anonüümsete ettevõtete administratsiooni kuuluda. Teisi kohustusi loetakse kohtnikuks olemise tingimuseks, nt hea maine või hea iseloomustus kohtunikutööks, sõltumatus, erapooletus, nõupidamiste saladus	
SAKSAMAA	Ei ole				
SLOVAKKIA	Jah	Kohtunike Nõukogu president ja Justiitsminister	2001	Eraelu, ametialane tegevus ja –kohustused	Ei ole, need on ette nähtud vaid Kohtunike seaduses
SLOVEENIA	Jah, (see vahetas just välja 1972-st aastast pärit kutsealase vastutuse koodeksi); Kohtunike Ühingu töörühm	Kohtunike Ühing	2001	9 põhimõtet: sõltumatus, erapooletus ja neutraalsus, võimekus, hoolsus, ühitamatud/ ühitatavad tegevused, diskretsioon, ametialased suhted, reputatsioon	Ei ole, kuid on olemas Aukohus, kes ilma sanktsioone võtmata rikkumisi arutab
SOOME	Ei ole				
SVEITS	Föderaaltasandil ei ole mingeid kirjutatud reegleid, kohalikul tasandil üksikud on				
TŠEHHI VABARIIK	Jah ja ei; kohtunike ühing (esindab 50% kohtunikest) on koostanud 7 lühiprintsiipi, mis võidakse koodeksiks vormida	Kohtunike esinduskogu kiitis heaks	2000	7 põhimõtet, mis sätestavad kohtunike kohustused ja käitumise tema kutsetöös	Juhtumeid pole
TÜRGI	Kohtunike ja prokuröride seadus ja käitumisreeglid	Parlament, Kohtunike ja Prokuröride Kõrgem	1982	Samad, mis seaduste sätetes	Distsiplinaarmenetlus

		Nõukogu			
UKRAINA	Jah, koostati 1999. a kohtunike kongressil Kanada, Ameerika ja Venemaa kogemuste põhjal koos ukraina kohtunike paranduste ja lisandustega	Kohtunike Nõukogu	2002	Seaduskuulekus, erapooletus, õigustatud ootuse järgimine, lojaalsus, õiglus ja võrdsus, ausus, vandega kooskõlas käitumine	Ei ole, sanktsioonid vastavalt Kohtunike Kongressi äranägemisele
ÜHEND-KUNINGRIIK	Ei ole, kuid on mõned mitteametlikud juhtnõõrid, millede ametlikustamist ilma neile seaduse jõudu andmata mõned soovivad (Kohtuuringute amet, Šoti Justiitsminister ja Põhja-Iirimaa õigusteooria)	Kehtestas Kohtuminister kokkuleppel Lordide Koja ülemkohtunikuga		Enne vastuvõtmist informeeritakse kohtunikke, missugust käitumist neilt oodatakse	

Ühitamatud ametid

	allikas	ühitamatus	erandid
ANDORRA	Kohtute seadus	Mistahes riigiamet; kommerts-, tööstus- või kutsealane tegevus; töötamine advokaadina või õigusnõustajana	
ASERBAIDŽAAN	„küsimus on meie jaoks ebaselge”		
BELGIA		Kohtunik ei tohi samaaegselt olla prokurör, valitud esindaja, õigusnõustaja, kohtutäitur, advokaat, sõdur või usuametnik ega olla mis tahes tasustatavas poliitilises või haldusametis	
EESTI		Poliitiline mandaat või tegevus; kõik muud ametid peale õpetamise ja uurimustöö; ei või olla riigi ega eraäriühingu juhatuse ega nõukogu liige	
HOLLAND	Kohtute korraldamise seaduse § 44 (1827/2001); Siseriikliku ja Euroopa parlamendiga ühitamatus seadus	Kohtunik ei tohi olla (hollandi mõistes) advokaat, nõuandeadvokaat, notar; ta ei tohi olla muus ametis, milles tuleb õigusabi või –nõu anda; ülemkohtu kohtunik ei tohi olla Hollandi ega Euroopa parlamendi liige.	
IIRIMAA	1937. a Põhiseadus	Ühtegi kohtunikku ei valita parlamendi kummasegi kotta ja kohtunik ei ole „üheski muus tulunduslikus ametis”.	
ISLAND	1998. a. Kohtunike seadus	Ei tohi võtta vastu ametikohta ega omada osalust ettevõttes, kui see on tema ametiga ühitamatu või kui see tõenäoliselt kahjustab tema töö kvaliteeti	Õpetamine, komiteede eesistujaks olemine, loengupidamine, kirjutamine jne. Luba kohtunikuameti väliste asjadega tegelemiseks tuleb taotleda Kohtunikuameti komisjonilt
ITAALIA	Kuninglik dekreet 1941. a. 30. jaanuarist	Ükski töö ega avalik ega eraamet väljaarvatud parlamendiliige või heategev organisatsioon, ei mingit kommerts-, tööstus- ega professionaalset tegevust. Kohtunike Kõrgem Nõukogu võib anda õiguse „mis tahes muud liiku ülesannete täitmiseks”	Õpetamine ja teadustegevus võimalik loa alusel, mida rangetel tingimustel annab Kõrgem Nõukogu. Vahekohtunikuks olemist lubatakse vaid erandjuhtudel.
JAAPAN	Kohtute korraldamise seadus	Poliitilise ja kommertsstegevuse keeld ja keeld võtta tasu millegi muu kui kohtunikuameti eest	Loa muu töötasu vastuvõtmiseks saab Ülemkohtust
KÜPROS		Mistahes muu amet või elukutse	Loengupidamine ja õiguslaste kirjutiste

			kirjutamine
LEEDU	2002. a. Kohtute seadus	Igasugune poliitiline tegevus, ei tohi võtta sõjaväeteenistusse, tulunduslik eraviisiline tegevus, õpetamise puhul on tasu lubatud, ei tohi töötada äriühingus, kui see kahjustab kohtuniku erapooletust	Loengupidamine, õigusosalased kirjutised
LIECHTENSTEIN	1938.a. Riigiteenistujate seaduse § 6	Kõik muud tasustatavad või eriti aeganõudvad tegevused ilma valitsuse volitusega; valitsus kaalub, kas see on kohtunikutööga ühitatav; osalise koormusega teadustöö ja õpetamine seda tavaliselt on	
LUKSEMBURG	Põhiseadus ja Kohtute korraldamise seadus	Tasustatav töökoht	
MALTA	Organisatsiooni ja tsiviilmenetluse koodeks, eetikakoodeks	Isiklik osalemine või nõustajana osalemine asjas, mis on kohtunike volituste piires juba avatud või seda tõenäoliselt tehakse; kõik muud tegevused, ka ajutised, välja arvatud rahvusvahelises kohtus või ülikoolis	Vabariigi Presidendi nõusolekul
MOLDOVA	Kohtunike staatuse seadus	Mistahes muu avalik-õiguslik või eraõiguslik ameti- või töökoht ega parlamendis ega kohaliku omavalitsuse nõustaja; ei tohi kuuluda erakonda ega teistesse ühiskondlik-poliitilistesse organisatsioonidesse; ei tohi tegelda äritegevusega, kirjalikult või suuliselt tohib nõustada vaid lähisugulasi. Publikatsioonid ja esinemised meedias võimalikud juhul, kui ei puuduta sisepoliitilisi küsimusi.	
NORRA	Kohute seadus ja Riigi Põhikokkulepe	Kohtunikud on suhteliselt vabad; ainult ülemkohtu kohtunike suhtes kehtivad spetsiifilised sätted. Üldiselt tohivad kohtunikud olla advokaadid, vahendajad või vandemehed ilma enesetaanduse vajaduseta.	Parlamendis arutusel olev seadus, mis peaks hakkama asendama tolerantset pretsedendiõigust, sisaldab sätteid kõrvaltegevuste keelamise, lubamise ja nendest teatamise kohta ja sätestab rangemad ühitamatusreeglid.
POOLA	Põhiseadus ja seadused	Igasugune muu töö v.a teaduslikud publikatsioonid ja osalise koormusega õpetamine, tingimusel, et see ei mõjuta kohtuniku tööd; igasugune tegevus ja tasustatav ametikoht, mis võiks kohtunikele varju heita; igasugune poliitiline tegevus.	Avaldus tuleb edastada kõrgemalseisvale ülemusele (kohtu esimehele, ülemkohtu esimehele, ministrile)
PORTUGAL		Igasugune avalik-õiguslik või eraõiguslik kutseline ametikoht; samad ühitamatud ametid, mis kehtivad riigiteenistujatele üldiselt	Õpetamist ja õigusosalast uurimistööd võib lubada Kohtuteenistuse komisjon, ent selle töö eest ei tohi tasu võtta
PRANTSUSMAA		Igasugune riigiamet, igasugune tsiviil-, kommerts- või tasustatav amet ja tegutsemine vahekohtunikuna	
ROOTSI	Seadused ja Põhiseadus	Kohtunik ei ole allutatud ühelegi teisele kohtunikule ega riigiametnikule	
RUMEENIA		Igasugune poliitiline tegevus, kõik ametikohad. Väljaarvatud kaasõõ teaduslikele publikatsioonidele ja õpetamine.	
SAKSAMAA	Saksa Kohtunike seadus	Võimude lahususe põhimõte: administratiivne tegevus (väljaarvatud kohtus, uurimistöö ja õpetamine); võib kuuluda erakonda ja kandideerida parlamenti, valimise korral vabastatakse kohtunikuametist; nõuandvad ja lepitavad tegevused keelatud	Valitsus võib volitada kohtunikku olema vahekohtunikuks või et vahekohtus teda eksperdina ära kuulaks
SLOVAKKIA	2000. a seadus	Igasugused poliitilised ametikohad selle sõna laias tähenduses, sealhulgas valitsusasutustes ja sõjaväes, igasugune eraviisiline tulutoov tegevus, väljaarvatud teaduslik töö, õpetamine või kunstitegevus ja seda tingimusel, et see ei kahjusta kohtuniku ametiväärikust.	
SLOVEENIA	Põhiseadus ja Kohtute korraldamise seadus	Igasugune administratiivne või poliitiline ametikoht, kommertstegevus või muu kutseline tegevus, tulutoov tegevus või ettevõtete juhtorganites	

		osalemine, - kõik, mis võib kohtunike reputatsioonile halba varju heita. Õpetamist ja teadustööd lubatakse nimetatud tingimustel.	
SOOME	Riigiteenistujate seadus	Mistahes riigiamet, mistahes tsiviil-, kommerts- ja tasustatavas ametis ega tegevusalal	Loa saab kohtust või kõrgemast kohtust
ŠVEITS		Igasugune muu avalik-õiguslik ametikoht, igasugune muu karjäär või elukutse, tulundusliku ettevõtte direktori, juhataja või selle juhatuse liikme ametikoht, igasugune välisriigi riigiasutuse määratud ametikoht või tiitel.	Kohus võib lubada töötada eksperdi või vahekohtunikuna ja lubada muid kõrvaltegevusi ja sätestada asjaomased tingimused kui kohtunike sõltumatust ja mainet ei kahjustata.
TŠEHHI VABARIIK		Poliitiline amet (nt Vabariigi President või parlamendi liige), valitsusamet või äritegevus. Lubatud on teadustöö, õpetamine, kirjanduslik ja kunstitegevus, samuti tegutsemine poliitilise nõuandjana, kui need ei kahjusta kohtu väärikust ja usaldust selle vastu	
TURGI	Kohtunike ja prokuröride seadus	Igasugune avalik-õiguslik tegevus, mida seadus ei luba, igasugune tulunduslik tegevus.	
UKRAINA		Ametlikult ei ole ühitamatuse juhtumeid sätestatud	
ÜHEND-KUNINGRIIK	Juhised	Ei tohi toimida vahekohtunikuna ega tegelda tulundusliku kutsetegevusega (v.a kirjutamine ja toimetamine) ega muu kutselise tegevusega (v.a kirjutamine ja toimetamine) ega poliitilise tegevusega; olulised kitsendused kehtivad ka pärast kohtuniku ametist lahkumist.	

Asjaolud, mis tõstatavad erapooletuse küsimuse

	allikas	asjaolud
ANDORRA	Kohtute seadus	Perekondlik sugulus, varasem advokaadiks või esindajaks olemine; äriline või majanduslik õigussuhe. Varasem kohtuvaidlus poole või selle esindajaga, huvi vaidluse eseme vastu, hierarhiline või sõprussuhe.
ASERBAIDŽAAN	Seaduses sätestatud juhtudel Prokuratuuri tõstatatud küsimus	
BELGIA	Ühitamatuse juhtudel enesetaandamist nõudva Koodeksi ja õigusaktide sätetel tuginev pretsedendiõigus	
EESTI		Huvide konflikt, igasugune suhe, mis võiks kohtusüsteemi usaldusväärsust kahjustada, erapoolikus
HOLLAND	Tsiviilmenetluse seadus, kriminaalmenetluse seadus, haldusmenetluse seadus	„Fakti ja asjaolud, mis võivad kohtuniku erapooletuse kahtluse alla seada“ (seadus detailidesse ei lasku, kohtupraktika kinnitab Euroopa Kohtu vastavasisulisi juhiseid)
IIRIMAA	<i>Nemo iudex in causa sua</i> reegel	Isiklike huvide, perekondlike huvide või finantshuvide konflikti korral, erapoolikuse või eelarvamuse korral peab kohtunik end taandama.
ISLAND	Tsiviilmenetluse ja kriminaalmenetluse seadused	On vaidluse pool, on andnud asja poolele nõu, omab perekondlikke, sõbra- või ametialaseid suhteid ühega pooltest; on asjas tunnistaja või tunnistajaga lähedalt seotud.
ITAALIA	Tsiviil- ja kriminaalmenetluse koodeksid	Perekondlike, isiklike või professionaalsete huvide konflikt, asja või selle poolte tundmine, erapoolikus ja eelarvamus.
JAAPAN	Põhiseadus ja tsiviil- ja kriminaalmenetluse koodeksid kui asja pool on kohtuniku sugulane	Lisaks ühitamatuse juhtumitele võib kohtunikku teatud asjaoludel taandada
KÜPROS	Ülemkohtu pretsedendiõigus	Perekondlike või isiklike huvide konflikt, asjaga kursis olemine või selle poolte isiklik tundmine
LEEDU	Tsiviilmenetluse koodeks	Isiklike või perekondlike huvide konflikt, erapoolikus, asjas tunnistajana osalemine

LIECHTENSTEIN		Isiklike või perekondlike huvide konflikt, erapoolikus; küsimuse võib tõstatada kohus omal algatusel või teevad seda pooled
LUKSEMBURG	Uue tsiviilkoodeksi § 521, Eeluurimiskoodeksi § 542, Euroopa Inimõiguste Konventsiooni artikkel 6	Kui vaidlustatakse kohtuniku erapooletus või kui on mõistlik kahtlus menetluse õigluse suhtes
MALTA	Kohtute korraldamise ja tsiviilmenetluse koodeksid sätestavad põhjaliku loetelu asjaoludest, mil kohtunik peab ennast taandama või pooled peavad keelduma lubamast tal asja arutada	Isiklike või perekondlike huvide konflikt, erapoolikus, asjas tunnistajaks olemine
MOLDOVA	Tsiviil- ja kriminaalmenetluse koodeksid	Peab end taandama kui tal on asjas kaudne või otsene huvi või on pooltega perekondlikud sidemed
NORRA	Kohtute seadus	Kohtunik peab ennast taandama, kui tal on perekondlikud sidemed pooltega või nende õigusnõustajatega tingimusel, et see võib kahjustada usaldust kohtuniku vastu (enamikul juhtudel huvide konflikt)
POOLA	Kriminaal- ja tsiviilmenetluse seadused	Kui kohtunik tunneb pooli või on asjaga tuttav kuna on selles juba osalenud (lähedane seotus ühega pooltest või asjaga kas isiklikult või ametialaselt); kahte liiki juhtumid: <i>iudex inhabilis</i> ja <i>iudex suspectus</i>
PORTUGAL	Kohtute seadus, tsiviilmenetluse koodeks, kriminaalmenetluse koodeks	Kohtunik ei tohi töötada kohtus, kus töötab tema pereliige, kui menetluse õigluse suhtes on mõistlik kahtlus või kui kohtunik palub end taandada isiklike, majanduslike või perekondlike huvide konflikti tõttu, kohtunik ei tohi olla eelnevalt olnud asjaga seotud ega selles osalenud
PRANTSUSMAA		Kohtuniku võib taandada ja ta peab asja arutamisest hoiduma mitmesugustel asjaoludel, mis seavad tema objektiivse ja subjektiivse erapooletuse küsimärgi alla: perekondlikud või sõbrasuhted, huvide konflikt, kui ta on juba samas asjas otsuse teinud või arvamuse avaldanud, kui on tegemist alluvussuhtega.
ROOTSI	Menetluskoodeksid	Perekondlikud sidemed, isiklike, finants- või poliitiliste huvide konflikt, erapoolikus, ametialane või isiklik seotus asjaga
RUMEENIA	Õigusaktid	Lähedane seotus ühega pooltest, poliitiline mõjustamine, ajakirjanduse surve, sõbralikud suhted
SAKSAMAA	Tsiviilmenetluse koodeks	Perekondlikud sidemed, asi, milles kohtunik on andnud tunnistusi või olnud ekspert või mille suhtes ta on varem otsuse teinud; kahtlused kohtuniku erapooletuse suhtes võivad avalduda finantshuvide konfliktis või sõbraliku huvi korral või kui ta on väljendanud eelistust ühe poole suhtes
SLOVAKKIA		Mistahes asjaolud, mil kas oma ametikohustusi täites, eraelus või pärast kohtunikuametist lahkumist kohtunik diskrediteerib kohtuniku ametiväärikut või õõnestab usaldust kohtusüsteemi vastu
SLOVEENIA	Tsiviil- ja kriminaalmenetluse koodeksid, EIÖK	Kui kohtunik on menetluse pool või on asjaga seotud või on sellise isikuga seotud, kui ta on asjas andnud tunnistusi või olnud sellega eksperttunnistajana seotud, kui ta on osalenud samas asjas otsuse tegemises, kui on mõistlik kahtlus tema erapooletuse suhtes.
SOOME	Menetluskoodeks	Perekondlikud sidemed, huvide konflikt, erapoolikus, kohtuasjaga seotud olemine ja muud põhjused, mis võivad kohtuniku erapooletuse osas mõistlikku kahtlust tekitada
SVEITS	Õigusaktid ja pretsedendiõigus	... vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu pretsedendiõigusele
TŠEHHI VABARIIK	Tsiviil- ja kriminaalmenetluse seadustikud, oma võimu kuritarvitanud kohtunikult kahjatusu taotlemise mehhanism	
TÜRGI	Kriminaal- ja tsiviilmenetluse koodeksid	Erapoolikus, huvide konflikt, isiklik seotus õigusrikkumisega kas ohvri, tunnistaja, nõustaja, vahekohtuniku rollis või perekondlike sidemete kaudu
UKRAINA	Menetluskoodeksid	Lähedane seotus ühega pooltest. Isiklik huvi asjas, või kui kohtunikukohustuste täitmine võiks

		mistahes moel tema erapooletuse kahtluse alla seada
ÜHEND-KUNINGRIIK	EIÖK	

Kohtunike kriminaal- ja tsiviilvastutus

	Kriminaalvastutus kuritegu	Kriminaalvastutus sanktsioon	Tsiviilvastutus	Menetlus
ANDORRA	Kriminaalkodeksi § 114, korrupsioon, korruptiivne praktika		Kohtunikel tsiviilvastutus pettuse korral ametiülesandeid täites	Kriminaalasjades võib kohtuniku vahi alla võtta vaid teolt tabamise korral; Kõrgema Kohtunõukogu nõusolekul peatuvad ametivolitused automaatselt
ASERBAIDŽAAN	Nt kui kohtunik teadvalt mõistab süütu poole süüdi	Vangistus või kahjutasu	Asja läbi vaatav kõrgem kohus võib leida, et esimeses astmes asja arutanud kohtunik on vastutav	President ja Kohtunike Nõukogu otsustavad anda asja Prokuratuurile, asja arutab tavaline kohus
BELGIA	Üleastumised seadusest oma ametikohustusi täites	Seadusega ettenähtud karistused	Oma võimu kuritarvitanud kohtunikult kahjutasu nõudmise mehhanism, mis võimaldab võtta kohtuniku isiklikult vastutusele pettuse kavatsuse või pettuse korral, kohtuniku väärkäitumise eest võib ka riik vastutust kanda	Kriminaalasu menetleb apellatsioonikohtu juures asuv Prokuratuur, tsiviilasu menetleb Kassatsioonikohus
EESTI	Kui kohtunik on tahtlikult teinud ebaseadusliku otsuse	Ametist tagandamine	Kohtunikul isiklikku vastutust ei ole, on riigivastutus	Prokuratuuri esindaja pöördub Riigikohtusse, kes Vabariigi Presidendi nõusolekul lubab kriminaalseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku alusel menetluse algatada
HOLLAND	Kohaldatakse üldseadusi		Ainult riigivastutus	Kohaldatakse üldseadust, erimenetlusi ei ole
IIRIMAA	Tavaõigus tunnustab kohtuniku täielikku puutumatus			
ISLAND	Kui kohtunik on tahtlikult teinud ebaõiglase otsuse, kui ta kasutab ülestunnistuse saamiseks ebaseaduslikke meetmeid või määrab ebaseadusliku vahistamise või juurdluse	Seadusega ettenähtud raskemad karistused	Tsiviilvastutus lasub riigil, riik võib kohtuniku tahtliku süü korral nõude tema vastu pöörata	Seaduses sätestatud menetlused
ITAALIA	Kriminaalkodeksis sätestatud kuriteod, mis on eeskätt suunatud oma ametikohustusi täitvale kohtunikule, nt korrupsioon	Seadusega sätestatud karistused	1988. aasta seadus nägi ette tsiviilvastutuse raske hooletuse ja õigusemõistmisest keeldumise juhtudel, see tähistas ärapöördumist suhteliselt suurest puutumatuses, mis rahvahääletusel hukka mõisteti. Riik toimib garandina ja võib kohtunikult kahjutasu sisse nõuda; kui kahju põhjustati tahtmatult, on sissenõutava summa	Spetsiifilised jurisdiktsiooninormid tagamaks, et asja arutatakse mõnes teises piirkonnas; taotluste vastuvõetavuse uurimine (kas probleemi saaks heastada kahjutasuga? Kas kaebus seondub õiguse tõlgendamisega?) Asju arutavad tavakohtud

			suurus piiratud.	
JAAPAN	Tavaline kriminaalvastutus		1995. aastal loodud Ülemkohtu pretsedendi alusel ei ole kohtunikel isiklikku tsiviilvastutust ametikohustusi täites pooltele tekitatud kahju korral	
KÜPROS	Põhiseadus tagab Kõrgema Konstitutsioonikohtu ja Kõrgema kohtu (mis nüüdseks on ühendatud Ülemkohtuks) kohtunike puutumatus. Madalama astme kohtunike puutumatus tuleneb tavaõigusest ja õiglusest			
LEEDU	Kriminaalkodeksi rikkumised, mis seonduvad ameti kuritarvitamise või korruptsiooniga	Seadusega sätestatud karistused	Vastutab üksnes riik, riik võib kahju kohtunikult sisse nõuda	Kriminaaljuurdluse või vahistamise peab heaks kiitma parlament; kohtuniku ametivolitused peatatakse kuni menetluse lõpuni
LIECHTENSTEIN	Seaduses sätestatud kuriteod, lisaks teatud spetsiifilised kuriteod, nagu ametialased kuriteod või korruptsioon	Seadusega sätestatud karistused; kohtunik, kellele määratakse pikem vangistus kui üks aasta, vabastatakse ametist	Riigi tsiviilvastutuse üldnormid, riik võib algselt kahju sissenõudmise kohtunikult	Tavakohtud ja tavamenetlused kriminaal- ja tsiviilasjades; Ülemkohus vaatab läbi apellatsioonid
LUKSEMBURG	Tsiviilkodeksi § 4, võimu kuritarvitamine ja õigusemõistmisest keeldumine	Trahvid, ametikohustuste täitmise keeld, keeld olla riigiametis	Ainult riigivastutus (menetlus 1988. aasta 1. septembri üldseaduse alusel)	Tsiviilmenetluse kodeksi § 639 kahjutasu nõudmiseks kohtunikult, kes on oma võimu kuritarvitanud
MALTA	Kriminaalkodeks viitab sõnaselgelt juhtumitele, mil kohtunik jätab läbi vaatamata seaduslikult esitatud <i>habeas corpus</i> 'e taotluse; nagu igal teisel riigiteenistujal, võimu kuritarvitamine, ametialased kuriteod, korruptsioon, finantside seadusvastane omastamine	Seadusega sätestatud karistused	Erinorme ei ole; pole teada ühtegi katset panna kohtunikule tsiviilvastutust	Tavaliste kriminaalkohtute tavamenetlus
MOLDOVA	Üldseadused põhimõtte alusel, et kõik on seaduse ees võrdsed		Kohtunikel ei ole tsiviilvastutust	Kriminaalkorras vastutusele võtmise sanktsioneerivad „CSM” ja sõltuvalt asjaoludest kas Vabariigi President või parlament, asja arutavad kõrgemad kohtud
NORRA	Üldseaduste rikkumised		Kohtuniku tsiviilvastutuse sedastamise hagi saab esitada vaid siis, kui otsus muudetakse ära ja kui kohtunik seda otsust tehes pani toime õigusrikkumise	Süüdistuse esitab Kuninga nõukoda ja kohtuniku üle mõistab õigust alati kohus, mis on astmelt kõrgem kui see, milles ta töötab
POOLA	Kohtunikutööga ja – kohutustega seotud rikkumised		Kohtuniku saab isiklikult vastutusele võtta vastavalt üldseadustele, riigi saab vastutusele võtta siis, kui tegemist oli tahtmatu eksimusega või ametialase väärkäitumisega (kohtunikult saab omakord sisse nõuda	Kriminaalmenetluse ja vahi alla võtmise peab sanktsioneerima Distsiplinaarkohus (v.a kui isik on teolt tabatud); Distsiplinaarkohus võib kohtuniku ametivolitused peatada;

			maksimaalselt kolme kuu palga, raskete rikkumiste korral see piirang ei kehti), kohtuotsuse tagajärgede suhtes vastutust ei ole	kõrgemasse kohtusse saab edasi kaevata.
PORTUGAL	Kohtunikukohustusi täites toime pandud üldised rikkumised, eriti võimu kuritarvitamine, autoriteedi kuritarvitamine, riigi raha omastamine, õigusmõistmisest keeldumine, saladuse rikkumine	Seadusega sätestatud karistused	Kohtunik kannab tsiviilvastutust vaid siis, kui kahju tekitamise faktid toovad kaasa kriminaalkorras süüdimõistmise altkäemaksu võtmise/andmise eest, riigi raha omastamise, töö moonutamise eest ning kohtunik peab riigile tolle makstud kahjutasu tagasi maksma	Tavaline kriminaalmenetlus kõrgemas kohtuinstantsis kui see, milles kohtunik ise kriminaalasju arutab ja selles kohtus, kus tsiviilasja faktid tõusetusid
PRANTSUSMAA	Seaduses defineeritud kuriteod	Seadusega sätestatud karistused	Tsiviilvastutus ainult isikliku süü korral	Tavaline kriminaalmenetlus, tsiviilsanktsioonid üksnes riigi vastu, kes võib omakorda kohtunikult kahju sisse nõuda
ROOTSI	Kriminaalkodeksis sätestatud kuriteod, mis pannakse toime ametikohustusi täites; kohustuste rikkumine, korruptsioon, ametisaladuse rikkumine	Seadusega sätestatud karistused (trahvid, vangistus) ja võimalikud distsiplinaartagajärjed, sealhulgas ametist tagandamine	Tavaliselt vastutab riik riigiteenistuja hooletuse eest, kohtunik võib raskendavatel asjaoludel kanda isiklikku vastutust	Kriminaalasjades, kui tegemist on Ülemkohtu kohtunikuga, võivad menetluse algatada ombudsman ja õiguskantsler
RUMEENIA	Üldseadused	üldseadused	üldseadused	Tsiviilasjades tavamenetlus ja –kohtud; kriminaalasjades ministri või Presidendi arvamus, seejärel tavamenetlus ja –kohtud (teatud astme kohtunike puhul kõrgemas kohtus)
SAKSAMAA	Kriminaalkodeksi rikkumised, sealhulgas ameti kuritarvitamine ja korruptsioon	Seadusega ettenähtud karistused	Isiklik tsiviilvastutus piiratud tsiviilkoodeksi §-ga 839(2), kui kahjunõude aluseks on kriminaalõigusrikkumine. Muudel juhtudel riigivastutus ja riik võib iga kord nõude kohtuniku vastu pöörata	Tavaline kriminaal- ja tsiviilmenetlus
SLOVAKKIA	Kohtunikukohustusi täites toime pandud õigusrikkumised	Vangistus, kutsealase ja aukvalifikatsiooni kaotamine, tegevuskeeld, trahvid		Kriminaalasjades peab menetluseks loa andma organ, kes kohtuniku ametisse nimetas või valis, menetluse algatab kohtu esimees või justiitsminister
SLOVEENIA	Ametialane kuritegu, mis toob kaasa tahtliku õigusrikkumise	Seadusega sätestatud karistused, millede tagajärjel võidakse ametist tagandada		Kriminaalasjades peab menetluse ja vahistamise sanktsioneerima parlament
SOOME	Kriminaalkodeksis sätestatud kuritegude toimepanemine ametikohustusi täites	Karistused näeb ette seadus, sealhulgas ametist tagandamine	Vastutus ametikohustusi täites tekitatud kahju eest. Hüvitise maksab reeglina riik, kes teatud juhtudel võib selle kohtunikult sisse nõuda.	Tavamenetlus, mille Põhiseaduse kohaselt võib algatada igaüks, kelle õigusi on rikutud (Ülemkohtu liikmete suhtes erandid ja erimenetlus).
SVEITS	Kohtuniku tegevusega või ametiseisundiga seonduvad kuriteod		Tsiviilvastutus on üksnes riigil, kohtuniku otsene tsiviilvastutus on välistatud	Kriminaalasjades võib menetluse sanktsioneerida ainult parlament; parlament võib kohtuniku

				ametivolitused ajutiselt peatada; asjad on tavakohtute pädevuses
TŠEHHI VABARIIK	Seoses ametikohustuste täitmisega		Õigsusvastase otsuse või kahjuliku tegevuse korral heastab kahju riik, kellel on õigus see kohtunikult sisse nõuda, kui tuvastatakse viimase distsiplinaarrikkumine	Kriminaalmenetluse kohtuniku vastu peab sanktsioneerima vabariigi President; jurisdiktsioon on tavakohtutel, vastavalt üldisele menetluskorrale
TÜRGI	Kriminaalmenetluse koodeks: ametikohustuste väär- või kuritarvitamine, korruptsioon, favoritism	Vangistus	Tsiivilmenetluse koodeks: kriminaalkuriteo tsiviiltagajärjed, meelevaldsed otsused, seadusevastased otsused, isiklikest või välistest kaalutlustest tingitud otsused	Kriminaalmenetluseks on tarvis Kohtunike ja Prokuröride Kõrgema Nõukogu nõusolekut, kes määrab uurijad ja süüdistaja, otsustab, kas tegemist on distsiplinaarasjaga ja edastab dokumendid pädevatele asutustele; riigireetmise korral erimenetlus
UKRAINA		Seadusega sätestatud karistused, lisaks ametist tagandamine	Kohtunikel tsiviilvastutust ei ole	Tavaline kriminaalmenetlus, kuid kohtuniku vahi alla võtmine toimub erandkorras ja Ülemkohtu loal. Kohtuniku volitused peetakse viivimatult ja algatatakse menetlus. Pädevaks kohtuks on selleks määratud apellatsioonikohus, kus kohtunik ise töötanud ei ole
ÜHEND-KUNINGRIIK	Tavaõiguse kohaselt puutumatus kohtunikukohustusi täites, muudel juhtudel puutumatus vaid siis, kui kohtunik tegutses heas usus			

Distsiplinaarmenetlus

	asjaolud	menetlus	pädevus	sanktsioon
ANDORRA	Rasked või väga rasked rikkumised, mis on sätestatud Kohtute seaduse §-des 83 ja 84	Kõrgem Kohtunõukogu algatab uurimise kahju kannatanud isiku, asjaoludest teadliku kodaniku, Prokuratuuri või vastava kohtu esimehe avalduse alusel	Kõrgem Kohtunõukogu	Kohtute seaduse § 85: noomitus, trahv, ametivolituste peatamine, ametist tagandamine
ASERBAIDŽAAN		Väikeste rikkumiste korral	Minister esitab taotluse, et Kohtunike Nõukogu asjaga tegeleks	Hoiatus või ametist tagandamine
BELGIA	Seaduses sätestatud või pretsedendiõigusest tulenevate käitumisnormide rikkumine, nt usalduse rikkumine kohtusüsteemi vastu		Sõltuvalt instantsist, milles ta töötab ja rikkumise või karistuse raskusest annab kohtunik aru kas kohtu esimehele, Apellatsioonikohtu esimehele või Apellatsioonikohtu või Kassatsioonikohtu distsiplinaar-	Hoiatus, märkus, märkus koos noomitusega, ametivolituste peatamine 15. päevast kuni ühe aastani, ametist tagandamine

			üldkogule	
EESTI	Protseduuride mittejärgimine ja mistahes rikkumine või käitumine, mis õõnestab usaldust kohtusüsteemi vastu	Menetluse algatab Riigikohtu esimees või Justiitsminister	Riigikohtu distsiplinaarkomisjon	Hoiatus, noomitus, trahv, ametist tagandamine (ainult Riigikohtu üldkogu otsusega)
HOLLAND	Ametikohustuste või käitumisnormide kergema rikkumise korral teeb kohtu esimees hoiatuse. Kui kohtunik mõistetakse süüdi kuriteos ja/või talle mõistetakse vabadusekaotuslik karistus, kui ta kuulutatakse pankrotis olevaks või õigusvõimetuks ja üldisemas plaanis – kui ta käitub viisil, mis tõsiselt kahjustab õigusemõistmist või usaldust kohtusüsteemi vastu, võib Ülemkohus tema ametivolitused peatada või ta ametist tagandada			
IIRIMAA	Ametist tagandamiseks toimub menetlus ainult parlamendis; see sarnaneb kõrgemate ametnike vastutuselevõtmisega (<i>impeachment</i>) tavaõiguses ja seda kasutatakse väga harva			
ISLAND	Rikkumised kohtunikuülesannete täitmisel	Kohtunikuülesannete komisjonile võib kirjaliku kaebuse esitada igaüks, kes on kohtuniku käitumise tõttu kahju kannatanud. Kui kaebus on põhjendatud, kutsutakse kohtunik komisjoni ette	a) Kolmeliikmeline Kohtunikuülesannete komisjon (ühe liikme nimetab Justiitsminister, ühe Islandi Kohtunike Ühing ja ühe Õigusteaduskond) b) Kohtu esimees	Noomitus (ametist saab tagandada üksnes kohtumenetluse tulemusena raskemate rikkumiste korral)
ITAALIA	Mistahes ametikohustustega seotud rikkumine, avalik või eraviisiline käitumine, mis kahjustab kohtuniku ja kohtusüsteemi usaldust ja prestiiži (pretsedendiõiguses paika pandud juhtumid)	Menetluse algatab Kassatsioonikohtu juures oleva riikliku süüdistaja esindaja või Justiitsminister oma avaldusega. Menetlus olemuselt kohtulik, koos kõigi vastavate menetluslike garantiidega	Üheksast kohtunikust koosnev distsiplinaarkohus, kohtunikud kolleegide poolt valitud Kõrgema Kohtunõukogu liikmed, kaks neist nimetab parlament.	
JAAPAN	Kohtukorralduse seadus, Kohtunike vastutusele võtmise seadus ja kohtunike distsiplinaarmenetluse seadus	Kohtunike distsiplinaarmenetluse seaduses ja Kohtunike vastutusele võtmise seaduses sätestatu	Kuulamine astme võrra kõrgema instantsi kohtus vastutusele võtmise juhtudel, Impeachment Court koosneb parlamendiliikmetest	Distsiplinaarmenetlus: hoiatus või trahv; vastutusele võtmise menetlus: ametist tagandamine
KÜPROS	Vaimne või füüsiline võimetus oma ametikohustusi täita, moraalse kohustuse rikkumine	Ülemkohus määrab asja uuriva kohtuniku ja seejärel otsustab, kas saata kohtunik distsiplinaarorgani ette	Kõrgem Kohtunõukogu	Noomitus või ametist tagandamine
LEEDU	Kohtunikukohustuste rikkumine, tõsine seaduserikkumine, ühitamatuse normide eiramine	Distsiplinaarmenetluse saab algatada Kohtunike nõukogu või kohtu esimees	Kohtunike nõukogu eetika ja distsiplinaarkomisjon (koosneb valitud või nimetatud kohtunikest ja teiste võimuharude esindajatest) edastab asja Aukohtule ja kui see leiab, et kohtunik tuleb ametist tagandada, teeb vastava ettepaneku Presidendile	Noomitus või ametist tagandamine

			või parlamendile	
LIECHTENSTEIN	Riigiametnike seaduses sätestatu	Erimenetlust ei ole, sarnaneb kriminaalmenetlusega	Tavakohtunike puhul kõrgem kohus ja kõrgemate kohtunike puhul Ülemkohus	Noomitus, töötasu ajutine vähendamine, ametist tagandamine
LUKSEMBURG	Kohtute korraldamise seaduse § 155, lai määratlus	§ 157 jj		§ 156
MALTA	Põhiseadus. Võimetus (füüsiline või vaimne) oma ametikohustusi täita või eriti rasked väärkäitumise juhtumid	Põhiseaduse § 971; 1944. aasta seaduse nr 41 § 8	Ametist tagandab President parlamendi ettepanekul (2/3-lise häälteenamusega). Enne uurib asja Õigusemõistmise komisjon, kui leitakse, et kohtunikul on enda õigustuseks midagi öelda	Ametist tagandamine
MOLDOVA	Etteavatsetud seaduserikkumine õigusemõistmisel, distsiplinaarsüütegu, poliitilise iseloomuga avalik tegevus, ühitamatuse normide rikkumine, käitumiskoodeksi süstemaatiline või raske rikkumine	Distsiplinaarmenetluse saab algatada: Ülemkohtu esimees, Kõrgema Kohtunike Nõukogu esimees, nimetatud nõukogu liige	Kõrgema Kohtunike Nõukogu distsiplinaarkomitee	Märkus, hoiatus, ametist tagandamine
NORRA	Menetluses olev eelnõu püüab teha lõpu praktikale, mille kohaselt sarnaselt teiste kõrgemate ametnikega kohtunike suhtes distsiplinaarmenetlust ei algatata	Kohtuniku käitumise suhtes ametikohustuste täitmisel kaebusi omav pool, tunnistaja või advokaat võib kaevata Distsiplinaarkomisjonile, kelle otsuse võib üle vaadata kohtukaasistujatest koosnev tavakohus	Valitsuse poolt määratud kahest kohtunikust, ühest advokaadist ja kahest kohtuvälisest isikust koosnev komisjon	Ainult hoiatus ja noomitus; ametist tagandamise näeb ette Põhiseadus raskete ja korduvate rikkumiste korral vastavalt põhiseaduses sätestatud menetlusele
POOLA	Ametiväärkuse rikkumine, seaduse raske rikkumine, väiksemad rikkumised	Väga sarnane kriminaalmenetlusele; menetluse viivad läbi selleks otstarbeks valitud kohtunikud ministri, Ülemkohtu või mistahes kohtu esimehe, Riikliku Kohtunike Nõukoguvõi prokuröri avalduse alusel; menetlus on avalik ja kohtunikul on kaitsja	Tavakohtutes, halduskohtutes, sõjakohtutes ja Ülemkohtus töusetunud asjadega tegelevad erinevad distsiplinaarkohtud: esimeses instantsis kolm kohtuniku, apellatsioonistmes seitse	Hoiatus, noomitus, ametikohalt tagandamine – kas alaliselt või lihtsalt üleviimine – ametist tagandamine
PORTUGAL	Ametikohustuste rikkumine, kohtunikuna toimepandud teod või tegevusetus, mis on ametiväärkusega ühitamatud (raskus tingib sanktsiooni määra)	Kohtunike seaduse sätestatu	Kõrgem Kohtunike Nõukogu: edasi saab kaevata Ülemkohtusse	5 kuni 90 päevapalga suurune trahv, üleviimine, ametivolituste peatamine kestusega 20 kuni 240 päeva, kohustuslik ametist lahkumine, ametist tagandamine
PRANTSUSMAA	Ametikohaga kaasnevate kohustuste rikkumine, ebaaus, kohusetundetu või ebaväärikas käitumine		Kõrgem Kohtunõukogu Kassatsioonikohtu esimese presidendi eesistumisel	Alates lihtsast noomitusest, mis kantakse teenistuskaardile, kuni ametist tagandamiseni
ROOTSI				
RUMEENIA	Ametialane väärkäitumine ja kohtunikuameti	Menetluse algatab ministeerium.	Kõrgem Kohtunike Nõukogu,	Noomitus, hoiatus, töötasu

	huve või kohtusüsteemi mainet kahjustav käitumine (asjadega viivimine, puudumine, enda huvides tegutsemine, kohtunike töösse sekkumine, saladuse rikkumine)	Uurimise viivad läbi sama instantsi kohtunikud, kaitsjaks on teine kohtunik	viimaseks instantsiks Ülemkohus	vähendamine, edutamise keeld, üleviimine, ametivolituste peatamine, ametist tagandamine
SAKSAMAA	Seadustes defineeritud kohustuste rikkumine; menetlus algatatakse väga harvadel juhtudel	Menetluse viib läbi eriosakond	Föderaalne teenistujate kohus – Föderaalkohtu osakond, mis koosneb eluks ajaks nimetatud professionaalsetest kohtunikest ja teistest karjäärikohtunikest	Noomitus, trahv, töötasu vähendamine, üleviimine teisele töökohale, ametist tagandamine
SLOVAKKIA	2000. aasta seaduses sätestatud distsiplinaarnormide rikkumine või kriminaalkorras süüdimõistmise tagajärjed	Menetlust on pädev algatama Justiitsminister või asjaomase kohtu esimees	Distsiplinaarkohtud	Noomitus, töötasu ajutine vähendamine, ametivolituste peatamine, ametist tagandamine
SLOVEENIA	Kohtute korraldamise seaduses sätestatud väga rangetel juhtudel	Menetluse algatab kohtu esimees, seejärel kohaldatakse tavalist kriminaalmenetlust	Distsiplinaarkohtusse kuuluvad esimehena üks Ülemkohtu kohtunik ja neli kohtunikku, kes esindavad erinevaid kohtuastmeid	Üleviimine, edutamise keeld, töötasu vähendamine, ametist tagandamine
SOOME	Distsiplinaarmenetlust ei ole: ka väikesed rikkumised (kohustuste mittetäitmine) võivad kaasa tuua kriminaalmenetluse			
ŠVEITS	Šveitsi see ei puuduta			
TSEHHI VABARIIK	2002. aasta seaduses sätestatud distsiplinaarnormide rikkumine	Menetluse algatab Justiitsminister, asjaomase kohtu esimees või Ülemkohtu esimees kahe kuu jooksul alates rikkumise faktist teadasaamist, kui rikkumine leidis aset mitte rohkem kui kaks aastat tagasi	Distsiplinaarkohus, mis koosneb viiest kohtunikust, kelle nimetab kohtu esimees kokkuleppel Kohtunõukoguga kolmeks aastaks, edasi saab kaevata Ülemkohtusse	Noomitus, töötasu ajutine vähendamine, esimehe kohalt ajutine tagandamine, kohtunikuvolituste peatamine
TÜRGI	Kohustuste täitmata jätmine, väärkäitumine, solvav käitumine töö käigus, puudumine, viivimine, ajaraiskamine, kohtu maine kahjustamine, ametialased rikkumised, haldusülesannete või ministeeriumi määratud ülesannete täitmata jätmine	Sõltuvalt hierarhiatasandist nimetab inspektorid minister, kellel on menetluses initsiatiiv ja kes jälgib, et kaitseõigused oleksid tagatud	Kõrgem Kohtunike ja Prokuröride Nõukogu (kes on ühtlasi pädev ametisse nimetamise ja karjääriküsimustes)	Hoiatus, noomitus, edutamise edasilükkamine või keelamine, töötasu kinnipidamine, kohustuslik üleviimine, ametist tagandamine
UKRAINA	Raske seaduserikkumine, kohtunikukohustuste täitmata jätmine ja ametist tulenevate eraeluliste kohustuste täitmata jätmine		Distsiplinaarkomisjonid	Noomitus või ettepanek Kõrgemale Kohtunike Nõukogule kohtuniku ametist tagandamise kohta
ÜHEND-KUNINGRIIK	Eriti rasked väärkäitumise juhtumid	Kohtuminister ja Lordide Koja ülemkohtuniku initsiatiivil	Kuninganna parlamendi mõlema koja ettepanekul, kui on tegemist ametilt vanemate kohtunikega ja kohtuminister ülejäänud kohtunike puhul (neid samme ei astuta kunagi enne, kui on koostatud sõltumatu kohtulik ettekanne ja saadud Lordide Koja ülemkohtuniku nõusolek)	Ametist tagandamine (äärmiselt harva)